

ΧΡΥΣΑΛΛΙΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ,

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ,

ΠΟΙΚΙΛΙΑ.

ΤΟΜΟΣ Γ΄.

30 ΑΠΡΙΛΙΟΥ, 1865.

ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 56.

ΟΔΥΣΣΕΥΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ. (*)

ΜΕΤΑ τεσσαρακονταετη έντιμον χηρείαν ή σύζυγος του λοιδίου στρατάρχου Οδυσσεώς Ανδρούτσου ήδυνήθη ίνα έπιτελέση τὸ τελευταίον χριστιανικόν καθήκον εις τὰ δεσπὰ του σύζυγου αυτής, άτινα άταφα έμενον εις μίαν γωνίαν του Παρθενώνος, διότι οι δολοφόνοι προσεπάθησαν ίνα και μετά θάνατον παρατείνωσι την μυσσαράν εκδίκησιν. Η γενναία και έναρτεος Ηπειρώτις (1) παρίσταται νυν αξιομίμητον παράδειγμα εις τὰς Ελληνίδας, εις τὰς άγνάς των όποιων καρδίας ή πανώλης του πολιτισμού τον ίδον δεσμεύει επιχέουσα καταπνίγει πάν αίσθημα Ελληνικόν τεσσαράκοντα έτη δυστυχής και παρηγκωνισμένη, στερουμένη και αυτού του έπιουσίου άρτου, ή Ελένη

(*) Σημ. Χρυσάλλιδος. Το νυν δημοσιευόμενον περί του Ανδρούτσου βιογραφικόν σχεδιάσμα μᾶς εδόθη πρό πολλού, άλλ' ανεβλήθη ή δημοσίευσίς του, διά την μεσολάθειαν τῆς συνεχούς προδεδημοσιευμένων βιογραφιών.

(1) Η Έλένη Καρέλλη, σύζυγος του Όδυσσεώς, κατάγεται εκ Καλαβρυτών της Ηπειρού, και έστι θεία του φιλοπάτριδος και γνωστου νομισματογνώμονος Κ. Παύλου Λάμπρου.

Ανδρούτσου διήγε βίον ανεπίληπτον, ώσει μεμακρυσμένη του κόσμου, τὰ δάκρμά της έχουσα παρηγορίαν, και τὰ δεσπὰ του άνδρός της μόνην συντροφίαν.

Εις τὰ δεσπὰ του Οδυσσεώς Ανδρούτσου επί τεσσαράκοντα έτη ή Ελληνική βασιλεία ήρνεϊτο ταφήν, και ο Ελληνικός λαός ολίγου δεϊν ελησμόνει τον στρατάρχην του, άνευ του όποιου, ώς λέγει περιφρηνής τις Άγγλος, ελευθερία ουδέποτε ήδύνατο ίνα όνειρευθη. Πρό πολλού έπρεπεν ίνα και τὸ φάσμα του Οδυσσεώς καλύψη ή βραδεία του τάφου πλαξ, ίνα μη βλέπη την ελευσιότητά μας, και καταρχται την ώραν καθ' ήν εις τὸ Χάνι της Γραβιάς συνέτριψε τον Βρυώνην, και διά της αίματοβρέκτου σπάθης του εχάραξε την Ελληνικήν ελευθερίαν.

Η παρελθούσα δυναστεία, μεταξύ των άλλων ελαττωμάτων, είχε και την άντεθνικήν αξίωσιν της διά παντός θεμιτου και άθεμιτου μέσου εξευτελίσεως του άγώνος του 1821. Άντι να δώση εις τον άγωνιστήν τμήμα γῆς, την όποιαν ούτος διά της σπάθης του κατέκτησε και με τόσα αίματα έπότισε, τοποθετούσα αυτόν εις την οικείαν επαρχίαν πρός καλλιέργειαν των κτημάτων και διατήρησιν της πρό και μετά τὸ 1821 άρματολικής επιρροής του, έθεώρησε δυστυχώς περαιωθεί-

σαν τὴν Ἑλληνικὴν ἀνεξαρτησίαν, καὶ προσεκάλεσε τοὺς ἀγωνιστὰς ἵνα καταθέσωσι τὸν σίδηρον καὶ συγκεντρωθῶσιν εἰς Ἀθήνας, ὅπου ἐπιτηδεῖως στηθέντα τὰ δίκτυα τοῦ πολιτισμοῦ, τοὺς κατέστησαν κρηφῆνας καὶ τυχοδιώκτας. Ὄταν δ' ἐπὶ τέλους ἡ βαυαρικὴ δυναστεία, συνειδυῖα τὸ μέγα λάθος, ἤρχισε νὰ ὀνειρεύηται τὴν Μεγάλην Ἰδέαν, οἱ πλείστοι τῶν ἀρματωλῶν τοῦ 1821 εἶχον ἀποθανεῖ ἀπάτριδες καὶ ἀνέστιοι ἐπὶ τῆς ψάθης, καταρῶμενοι πολλάκις τὴν ὥραν καθ' ἣν τοσαῦτα ὑπέφεραν πρὸς ἀπελευθέρωσιν μιᾶς μυρμηκίας, ἧτις ὁσημέραι παρακμάζουσα καὶ φθισιώσα κατέρχεται εἰς τὸν τάφον. ἀφοῦ ὁ Ἑλληνισμὸς ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐξέλιπε τὰ δ' ἐπιζήσαντα λείψανα, ἕνεκα τῆς μακρᾶς ἀπὸ τῶν ἀρματωλικῶν τῶν ἀποχωρήσεως ἐλησμονήθησαν, (1) καὶ οἱ ποτὲ ὀπαδοῖ των δὲν ἀνεγνώριζον πλέον ὑπὸ τὸ Φραγκικὸν ἔνδυμα τοὺς ὀπλαρχηγούς εἰς τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα ὤμνουν κατὰ τὸ 1821, καὶ εἰς ἕν νευμά των ἐρρίπτοντο εἰς τὰς φλύγας τοῦ πολέμου.

Τὴν τύχην τῶν ἐπιζησάντων ὑπέστησαν καὶ τὰ ὄσπᾶ τοῦ Ὀδυσσεῦς Ἀνδρούτσου. Ὁ ὄθων, ὅστις ἐπρόφερε πάντοτε μετὰ σεβασμοῦ τὸ ὄνομα τοῦ θύματος τῆς Ἀκροπόλεως, καὶ ἠγόραζεν ἀντὶ μεγάλης τιμῶν (2) τὰ ὄπλα τοῦ ἥρωος τῆς Γραβιάς, οὐ μόνον ἀπηξίου ἐπισήμου ταφῆς τὰ ὄσπᾶ του, ἀλλ' οὐδέποτε συνήνεσεν ἵνα δοθῆ εἰς τὴν λιμοκτονοῦσαν χήραν τοῦ στρατάρχου μισθὸς φαλαγγίτου ὑπολοχαγοῦ, ὡς ἂν μὴ ἦτο υἱὸς τοῦ φιλελληνικωτάτου Λουδοβίκου, ὅστις τοσοῦτον εἰργάσθη καὶ τοσαύκις ἐτόνισε τὴν λύραν του ὑπὲρ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, καὶ ὅστις, μετὰ τὴν δολοφονίαν τοῦ Ὀδυσσεῦς, ἔσπευσεν ἵνα παραλάβῃ ὑπὸ τὴν βασιλικὴν του αἰγίδα τὸν ἀνήλικα αὐτοῦ υἱὸν Λεωνίδα, ἰδίᾳ δαπάνῃ εἰς Μόναχον ἐκπαιδεύων. (3)

(1) Πρώτου συνεπαρχιώτην μου τινὰ ἀγωνιστὴν, περὶ τοῦ αἰτίου τῆς πρὸς τοὺς ποτὲ καπεταναίους ἀκηδεΐας των, ὅστις μοὶ ἀπεκρίθη λακωνικῶς «Μάτιμα τοῦ δὲν φαίνονται, γλῆγορα λησμονοῦνται.»

(2) Τὴν σπᾶθην τοῦ Ὀδυσσεῦς ἠγόρασεν ὁ ὄθων ἀπὸ τῆς πενομένης χήρας του ἀντὶ τεσσάρων χιλιάδων δραχμῶν, τὰς δὲ παλάσκας του καὶ πιστόλας ἀντὶ 3,000.

(3) Ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ Ὀδυσσεῦς υἱὸς ἀπεβίωσεν ἐν ἔτει 1836. Τὸν ἐν τῇ κοιμητηρίῳ τοῦ Μονάχου μεγαλοπρεπῆ μαρμαρίνον τάφον του ἀνήγειρεν ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος ἐπ' αὐτοῦ ἀναγινώσκειται ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή, μετὰ τοῦ ἐπιστημημένου ποιητικοῦ ἐπιταφίου, ἔργου τοῦ γνωστοῦ φιλέλληνος Θεοφίλου.

«Ἐυθάδε κείτῃ Λεωνίδα ἐκγονοῦ Ἀνδρούτσου, υἱὸς Ὀδυσσεῦς, πρὸ τῆς ἡῆς ἀποθανὼν ἐν Μονάχῳ τῇ ΠΠΠ

Οἱ δολοφόνου αὐτοῦ ἵνα δικαιολογήσῃσι τὸ στυγερὸν ἔγκλημα των, μυρία ψεῦδη ἀναισχύντως διέδωκαν, ἔχοντες πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτι οἱ νεκροὶ δὲν ὀμλοῦν. Ἄλλ' ὁ Ἀνδρούτσος δὲν ἦτο νεκρὸς, καὶ ἐπομένως ἡ θάρεια τοῦ τάφου πλάξ δὲν ἔπνιγε τὴν φωνὴν του ἦτο ὀλοζώντανος εἰσέτι, διαμαρτυρούμενος ἀπὸ τοῦ Παρθενῶνος, οὐχὶ διὰ τὸν θάνατόν του, ἀλλὰ διὰ τὸν μῶμον, ὃν οἱ αἰσχροὶ φονεῖς του προσεπάθουν ἵνα προστάψωσιν εἰς τὸ ὄνομα ὅπερ μετὰ τοσαύτης ἀγῆλης τῷ ἔλληνοδότῃσεν ὁ ἡμίθεος πατήρ του.

Ἀγαθὴ τύχη. Ἡ νῦν ἑκσιλεία διακηρύξασα ὅτι δὲν θέλει θεωρήσει τὸν ἀγῶνα μετὰ τὸ καταφρονητικὸν τῆς προκατόχου ὄμμα, διέταξεν ἵνα ἐνταφιασθῶσι τὰ ὄσπᾶ τοῦ Ἀνδρούτσου μετὰ τιμῶν ἀντιστρατήγου, καὶ τοιαύτη σύνταξις δοθῆ εἰς τὴν γηραλέαν καὶ πολυτλήμονα χήραν του.

Τὴν 21 παρελθόντος Φεβρουαρίου πλῆθος ἀπειρον λαοῦ εἶχε συρρέσει εἰς τὸν ναὸν τῆς Μητροπόλεως, ὅπου ἔμελλεν ἵνα τελεσθῆ δοξολογία ὑπὲρ ἀνακομιδῆς τῶν λειψάνων τοῦ αἰοιδίμου στρατάρχου. Ὁ στρατὸς καὶ ἡ ἔθνοφυλακὴ εἶχον παραταχθῆ καθ' ὅλην τὴν Ἑρμυκικὴν ὁδὸν καὶ τὴν πλατεῖαν τῆς Μητροπόλεως, καὶ πάσης τάξεως, φύλου καὶ ἡλικίας ἄνθρωποι, ὑπουργοὶ, ἀγωνισταί, ὑπάλληλοι, φοιτηταὶ κλπ. παρευρέθησαν ἵνα συνάψωσι τὰς εὐχὰς των ὑπὲρ σωτηρίας τῆς ψυχῆς τοῦ Ὀδυσσεῦς, καὶ τῆς συγχωρήσεως τῶν φονέων του. Ἐκεῖ δὲ ὁ γέρον Κάρπος, γραμματεὺς καὶ ὀπαδὸς τοῦ Ὀδυσσεῦς διατελέσας, μετ' ἀρχαϊκῆς ἀφέλειας ἠδυνήθη ἵνα πλέξῃ κατάλληλον στέφανον εἰς τὴν δόξαν τοῦ Σωτήρος τῆς Ἑλλάδος. Μετὰ τὴν δοξολογίαν οἱ παρευθέντες συνώδευσαν τὰ ὄσπᾶ μέχρι τοῦ κοιμητηρίου κατὰ δὲ τὴν ὥραν τῆς ἐκ τῆς Πλατείας τοῦ Συντάγματος διελεύσεως ἐθεάθη ἐπὶ πολὺ ὁ Βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ παραθύρου. Πάντες δ' ὀμολόγησαν, ὅτι ἐπισημοτέρα ἐκφορὰ δὲν εἶχε γίνεαι εἰς Ἀθήνας.

Οὐκ ἄπο σκοποῦ δὲ κρίνομεν ἵνα ἐπὶ τροχάδην εἴπωμέν τινα ἀφορῶντα τὸν Ὀδυσσεῖ Ἀνδρού-

Δεκεμβρίου Χ[Η]ΠΠΠΗΔΔΔΠΙ. Τὸν τάφον αὐτοῦ ἀνέστησε παλαιὸς τις φιλέλληνας Λουδοβίκος ὁ τῆς Βαυαρίας βασιλεὺς.

Εἰμὶ θάλας πολυπενθῆς ὑπ' ἀνδρῶν βλαστῆν ἀρίστων,

Ὅστινες ἀντ' ἀρετῆς ἔργ' ὀδυνεῖν ἠγάθησαν.

Τὸν γὰρ πάμπαν ἔλων νηλεῶς ἐφόρευε ὁ τύραννος,

Οὐ βία, ἀλλὰ δόλω, φάρμακα λυγρὰ διδούς.

Τὸν δ' αὖ γεννητῆρα, τὸν ἐν πολέμοις ἀδάμαστον (1)

Ἐχθροδαποί πύργου κρήμινισαν ἐκ μεγάλου.

Μήτηρ δ' ἡ Παρνασσῶ ἐνὶ σπῆλσει μ' ἔτεκτεν,

Ἐυθάδε δωδεκάτῃ κλαῦσεν ἀποφθιμῶνον.

τσου, ἐξ ἐπίσημων ἐγγράφων ἀρνούμενοι τὰς πληροφορίας μας.

Ἄνδρουτσος ὁ πατὴρ τοῦ Ὀδυσσεῦς ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1740 εἰς τὸ χωρίον Διβανάται τῆς Ὀπουνητίου Λοκρίδος. Δεκαοκταετῆς ἠσπάσθη τὸν κλεπτικὸν βίον, καὶ εἰκοσιπενταετῆς ἀνεπέτασεν ἰδίαν σημαίαν ὑπὸ τὴν ὁποίαν τριακόσιοι κλέπται κατετάχθησαν. Ἐπὶ τριάκοντα ἔτη διήρχετο τὴν Στερεάν καὶ τὴν Πελοπόννησον, σφάζων καὶ πυρπολῶν, καὶ διὰ μόνου τοῦ ὀνόματός του καθαρίζων τὸν τόπον ἀπὸ τοὺς βαρβάρους. Εἰς τὴν σχολὴν τοῦ Ἄνδρουτσου ἐμορφώθησαν οἱ μετὰ ταῦτα διασημότεροι τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος ἀρματωλοὶ. Ὀθωμανοὶ καὶ Χριστιανοὶ μετὰ τρόμου ἀπήγγελλον τὸ μέγα τοῦ Ἄνδρουτσου ὄνομα, ὅστις ἠκούετο ὅτι σήμερον κατεσύντριψε τοὺς πασάδες εἰς Εὐβοίαν καὶ Παρνασσὸν, αὐρίον εἰς Τυμφρηστὸν καὶ Ναύπακτον, καὶ τὴν ἄλλην εἰς Ταίναρον καὶ τὸν Ἴσθμόν. Ὄταν καθ' ὄλην τὴν Ἑλλάδα ἤχησεν ἡ ἐπιβουλὸς Ῥωσικῆ σάλπιγξ τοῦ 1769 ὁ Ἄνδρουτσος ἀπὸ τοῦ Ἴσθμοῦ μέχρι τοῦ Μετζόβου εἶχε καθαρῖσει τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῶν βαρβάρων. Ὄταν δὲ μετ' οὐ πολὺ ἡ Ῥωσικὴ αὐλὴ, θέλουσα ἵνα πάλιν πρὸς ἴδιον συμφέρον ἐκμεταλλευθῇ τὰ φιλελεύθερα τῶν πολυτλημόνων Ἑλλήνων αἰσθήματα, ἔστειλεν εἰς τὸ Αἰγαῖον τὸν περιλάλητον Λάμπρον Κατζώνην, ὁ Ἄνδρουτσος, μετὰ πολλὰς ἐν τῇ στερεᾷ ἐνδόξους μάχας, ἐπεσιβίασθη μετὰ 500 ὀπαδῶν εἰς τὸν στολίσκον τοῦ Βοιωτοῦ ναυάρχου, καὶ ἀπὸ τρομεροῦ κλέπτου μετεμορφώθη εἰς τὸν τρομερώτερον τῶν πειρατῶν. Πᾶν πλοῖον, οἰανδήποτε φέρον σημαίαν καὶ διακπλέον τὸ Αἰγαῖον καὶ τὸ Ἴόνιον πέλαγος, ἦτο λεία τοῦ Λάμπρου καὶ τοῦ Ἄνδρουτσου. Ἄλλ' ἐν ἔτει 1796 ὁ στολίσκος τοῦ Κατζώνη κατεστράφη ὑπὸ Γαλλικοῦ στόλου εἰς Ταίναρον, καὶ ὁ Ἄνδρουτσος μετὰ τῶν 500 ὀπαδῶν του ἐξῆλθεν εἰς Μάνην καὶ ἐπεχείρησε τὴν κοσμοδόχον ἐκείνην διὰ τῆς Πελοποννήσου εἰς Στερεάν καθόδον ὑπὸ 30,000 πεζῶν καὶ ἰππέων περικυκλωθεὶς, ὅτε μὲν ἐξορμῶν ὅτε δὲ τακτικῶς ὑποχωρῶν καὶ μαχόμενος ἐπροχώρει πρὸς τὸν Ἴσθμόν ὁ Ἄνδρουτσος, ὡς ἄλλος ἔσσηφῶν ὀδηγῶν τοὺς Μυρῖους. Ἐπὶ ἐν δολόκληρον ἔτος ἀκαταπύστως πολεμῶν διήρχετο τὴν Πελοπόννησον διωκόμενος ὑπὸ τῶν μυριάδων τῶν βαρβάρων. Μὲ τὸ πυροβόλον εἰς τὰς χεῖρας καὶ τὴν σπάθην εἰς τὸ στόμα, ἔστερημένοι ζωοτροφῶν, πολεμοφοδῶν, ὕπνου καὶ ἀναπαύσεως, δις καὶ τρίς τῆς ἡμέρας συγκροτοῦντες μάχην, οἱ λέον-

τες τῆς Ρούμελης, μόλις εἰς τὸ ἐν πέμπτον περιωθέντες κατώρθωσαν ἵνα ἐπανέλθωσιν εἰς τὰς πατρίδας των, ἐγκαταλείποντες τὴν Πελοπόννησον ἐσπαρμένην ἀπὸ σωροὺς ἐχθρῶν πτωμάτων. Τὰ μεγάλα τοῦ Ἄνδρουτσου κατορθώματα ἀντήχουν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέχρι τοῦ ἑτέρου πόλου, καὶ τετρομασμένον τὸ Διβάνιον, ἀφοῦ οἱ στρατοὶ του ἠδυνάτου πρὸς ἐξόντωσιν τοῦ τρομεροῦ ἀρματωλοῦ, πρότεινεν, ἐπὶ μεγάλας παραχωρήσεσιν, εἰς τὴν Ἐνετικὴν δημοκρατίαν τὴν παράδοσιν τοῦ Ἄνδρουτσου, ὅστις στρατολογῶν καὶ μελετῶν ἵνα, διὰ τῆς Ἠπείρου καὶ Δαλματίας, δράμῃ εἰς βοήθειαν τοῦ Μαυροβουνίου καὶ τῆς Σερβίας, συνελήφθη εἰς Κάταρον ὑπὸ τῆς Ἐνετικῆς κυβερνήσεως ὑποσχεθείσης τὴν διὰ τῶν χωρῶν τῆς ἀσφαλῆ διόδον, καὶ ἀλυσόδετος ὁ Ἄνδρουτσος παρεδόθη εἰς τὴν Τουρκίαν, ἐν ᾗ ἠτοιμάζετο εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ μεγάλου σχεδίου του. Ὄδηγηθεὶς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐβρίβθη εἰς τὰς φυλακὰς τοῦ Μπανίου, καὶ μίαν νύκτα χεῖρες δολοφόνου τὸν ἐπνίξαν.

Ὁ Ἀλῆ-Πασᾶς τῶν Ἰωαννίνων μέγιστον σεβασμὸν τρέφων πρὸς τὴν ἀνδρείαν τοῦ *Λέοντος* τῆς *Ρούμελης* (1) προσεκάλεσεν εἰς Ἰωάννινα τὸν μονογενῆ τοῦ Ἄνδρουτσου υἱόν, Ὀδυσσεά, εἰκοσαετῆ τὴν ἡλικίαν. *Εἰς τὴν διεστραμμένην ἐκείνην αὐλὴν ἔμαθεν*, ὡς ὁ ἴδιος ἔλεγε, *τὰ μυσθὴ τὴν τυραννίαν, τὴν ἀγαπήσῃ τὴν ἐλευθερίαν, τὰ ἐλπίζει τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, ὅτε μάλιστα πολὺ ἔπειτα προσηλώθη εἰς τὴν Φιλικὴν ἔταιρείαν, καὶ τὰ γυμνασθῆ εἰς τὰ ὄπλα καὶ τὴν σκληραγωγίαν.* (2)

Ἰπὸ τὸν Ἀλῆν ὁ Ὀδυσσεὺς διεκρίθη εἰς τοὺς πολέμους τοῦ Βερατίου, Ἀργυροκάστρου, καὶ τοῦ Γαρδικίου. Ἐκείνος δ' ἐκτιμῶν τὸν ἀντάξιον τοῦ Ἄνδρουτσου ἀπόγονον, διώρισε τὸν Ὀδυσσεά ἀρματωλὸν τῆς Βοιωτίας, Φωκίδος καὶ Δωρίδος, καὶ γενικὸν ὀδοφύλακα τῆς Ἀνατολικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος. Ἄξιον δὲ σημειώσεως, ὅτι οὐδεὶς πώποτε τόσον νέος ἐτιμήθη διὰ τοιοῦτων μεγάλων ἀξιομάτων, διότι μόλις τότε ὁ Ὀδυσσεὺς ἦγε τὸ 23 ἔτος τῆς ἡλικίας του. Καίτοι ἀνατραφεὶς εἰς αὐλὴν τυραννικωτάτην, ἦτο δημοκρατικώτατος. Φίλος τοῦ λαοῦ καὶ ἐχθρὸς ἀμειλικτος τοῦ ἀρχοντολογίου, ἐφείλκυσε τὴν ἀγάπην τῶν μὲν, καὶ διήγειρε τῶν δὲ τὸ μῖσος. Οἱ ἀρχοντες τῆς Λεβαδείας, διαβόητοι τότε διὰ τὰ πλοῦτη, τὸν δεσποτισμὸν

(1) Οὕτως ἀπεκάλει ὁ Ἀλῆς τὸν Ἄνδρουτσον,

(2) Ἰ. Ζαμπελίου, Γραμ. Τόμος Β'.

καὶ τὸν σαρδαναπλαγισμόν τῶν, ἐθεώρουν τὸν δυστυχῆ λαὸν ὡς κτήνος προωρισμένον ἵνα τοῖς δουλεύῃ. Τὴν ἐπιημέρην ὄφρυν τῶν κοτσαμπασίδων τούτων ὁ Ὀδυσσεὺς κατέβριψε τοὺς ἐμψυμένους ἐνώπιον τοῦ τῆς δεσποζομένου λαοῦ, ἀφαιρέσας τὸ ψιμυθίον καὶ καταδείξας γυμνὸν τὸ εἰδεχθῆς φάντασμα τοῦ κοτσαμπασισμοῦ. Ἐγυμνωθὲν τὸ σχέδιον τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ γένους, ὁ προρατικός Ὀδυσσεὺς ἐνόησεν ὅτι διὰ μόνου τοῦ πάσχοντος ἠδύνατο ἵνα πραγματοποιηθῇ, ἐνῶ ὁ κοτσαμπασισμὸς μὴ θέλων ἵνα βίβωκινδυνεύσῃ τὴν ἐνεστώσαν εὐμερίαν του, ἀντέπραπτον ἢ καὶ ποτε ἠδιαφόρει κακὰ προοικιζόμενος.

Ὁ Ὀδυσσεὺς, φῦσι πανούργος, ἠδυνήθη ἵνα τοσαύτης δολιευθῇ τὸν πανούργον Ἀλῆν ἂντι νὰ καταδιώξῃ τοὺς πολυαριθμούς κλέπτας τῆς Στερεᾶς, ὡς ὁ βιζιζῆς ἐπανειλημμένως τὸν διέταπτεν, ὑπέθαλπε τὸν ἀντίστοιχόν αὐτοῦ παριστῶν ὡς ὠφέλιμον τὴν διατήρησίν των, καὶ ἐγγυώμενος περὶ τῆς εἰρηνεύσεως τοῦ τόπου ὠφελούμενος δὲ τῶν περιστάσεων προσελάμβανεν εἰς τὸν στρατόν του τοὺς διασημοτέρους τούτων, χρηρηγῶν ἔστιν ὅτε αὐτοῖς καὶ μικρὰ τινα προνόμια. Πρωτοπαλλήλαρα τοῦ Ὀδυσσεῖος ὑπῆρξαν οἱ Ἄθανάσιος Διάκος, Γκούρας, Πανουργιάς, Δουβουνιώτης, Παπανδρέας, Σκαλτζᾶς, Σαφάκας, Μανίκας, Παπακώστας, Γαβριήλ, κλπ. Διὰ τοῦ σεβασμίου τῶν Σαλόνων ἱεράρχου, τοῦ πρωτομάρτυρος Ἡσακί, ἐκατήχει τὸν λαὸν περὶ τῆς προσεγγιζούσης ἀπελευθερώσεως. Κατὰ τὰ 1818 τοιαύτη ἦτο ἡ ἰσχὺς τοῦ Ὀδυσσεῖος εἰκοσινονταετοῦς τὴν ἡλικίαν, ὥστε δι' ἐνὸς μόνου νεύματος ἠδύνατο νὰ ἐξεργεῖται πᾶσαν τὴν Στερεὴν Ἑλλάδα, ἥτις ὠμνουν εἰς τὸ ὄνομά του. Συνήθροϊζε πολεμοφρόνια, ἄτινα ἐξ Εὐρώπης διὰ τῶν Γαλαξιδιωτικῶν πλοίων ἐλάμβανεν, ἐναποταμιεύων ταῦτα εἰς σπήλαια καὶ ἀσφαλεῖς οἰκίας.

Ὅταν ὁ Ἀλῆς ἐπολιορκήθη εἰς Ἰωάννινα ὁ Ὀδυσσεὺς μετέβη ἐκεῖσε ἐπὶ τῷ προσχήματι ὅτι ἠθέλην ἐνωθῆ μετὰ τῶν Σουλτανικῶν στρατευμάτων πρὸς ἐξόντωσιν τοῦ νέου Τισσαφένου· ἄλλος ὅμως ἦτον ὁ σκοπὸς τοῦ πρὸς βλεπτικοῦ Ὀδυσσεῖος γνωρίζων καλῶς ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς ἀγὼν ἀπὸ μόνων τῶν Ἀλβανῶν ἔτρεχε κίνδυνον, διότι οὗτοι ἐκτὸς τῆς ἀνδρείας εἶχον καὶ τὸ προτέρημα ἵνα γνωρίζωσι μὲ τὴν σπιθαμὴν τὸ Ἑλληνικὸν ἔδαφος, καὶ μεθ' ὧν ὁ Ὀδυσσεὺς ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Ἀλῆ εἶχε συνάψει στενωτάτας σχέσεις, προσεκάλεσε κρυφίως τοὺς ἐπισημοτέρους, οἷον τὸν Ὁμέρ-Βρυώνη, Ἄγου-Μουχουρδάρη, Ἄγο-Βασιάρη, Σιλιχτάρη κλπ.

εἰς Ἄρταν, καὶ ἀφοῦ διὰ παθητικῶν λόγων τοῦς ἐπέπληξε διὰ τὴν πρὸς τὸν δυστυχῆ ἐκεῖνον σατράπην ἀγνωμοσύνην, τοὺς προσέτρεψεν ἵν' ἀπὸ κοινοῦ ἐνεργήσωσι πρὸς ἀπελευθερώσιν του (1), ἔνθα κρυφὸς ἀναφωνῶν πρὸς τοὺς Ἀλβανοὺς « *Ἀδελφοί! ὁ Θεὸς θὰ μᾶς παιδεύσῃ ἐπροδώκαμεν τὸν πατέρα μας καὶ τὸ ψῶμί του θὰ μᾶς βρῆ στα μάτια.* » Οἱ Ἀλβανοὶ συναίσθησθέντες τὸ μέγα σφάλμα τῶν ὑπεσχέθησαν ἀμοιβαίαν σύμπραξιν ὑπὲρ τοῦ πολιορκουμένου. Συντάχθη ἐγγράφον ὅπερ ἰδίᾳ χειρὶ ἐγραψεν ὁ τότε παρὼν γραμματεὺς τοῦ Ἀλῆ, Ἀθ. Λοιδορικής, δι' οὗ ὑπέσχετο ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς μετὰ τῶν παρευριστομένων ὀπλαρχηγῶν Μήτσου Κοντογιάννη, Ἀνδρέα Ἰσκού, κλπ. ἵνα ἐπαναστατήσωσι τὴν Ἑλλάδα κατὰ τοῦ Σουλτάνου καὶ ὑπὲρ τοῦ Ἀλῆ-πασᾶ, οἱ δὲ συνυπογράψαντες Ἀλβανοὶ ἵνα, ὅταν σταλῶσι πρὸς κατάσβεσιν τῆς ἐκρηχθησομένης ἐπαναστάσεως, ἂντι νὰ ὑπακούσωσι, νὰ ἐπαναστατήσωσι καὶ οὗτοι τὴν Ἀλβανίαν. Ἀλλὰ τὸ σχέδιον ἐκεῖνο ἐν μέρει ἐναυάγησε διὰ τὴν φιλοδοξίαν τοῦ Ὁμέρ Βρυώνη. Ὁ φιλόδοξος οὗτος Ἀλβανὸς ἀγνωμονίαν πρὸς τὸν πολλάκις εὐεργετήσαντα αὐτὸν Ἀλῆν, καὶ βλέπων ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τούτου, εἰς αὐτὸν, ὡς τὸν ἐπιδειξιώτερον καὶ νοημονέστερον πᾶσιν ἢ Ἀλβανίαν ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἅμα τὰ Σουλτανικὰ στρατεύματα ἤλθον κατὰ τοῦ Τεπελενιώτου, προσῆλθε καὶ δραστηρίως εἰργάζετο πρὸς ταχυτέραν ἐξόντωσιν τοῦ πολιορκουμένου. Προσεκάλεσας τὸν Ὀδυσσεᾶ μεθ' οὗ δεσμὸς στενῆς φιλίας τὸν συνέδεε, τῷ ἠνοιξε τὴν καρδίαν του καὶ τῷ πρότεινε παράδοξον πρότασιν· νὰ συνεργήσωσι πρὸς ταχέαν καταστροφὴν τοῦ Ἀλῆ, καὶ μετὰ τοῦτο ἐπαναστατήσωσιν ὁ μὲν τὴν Στερεάν, ὁ δὲ τὴν Ἀλβανίαν καὶ σχηματίσωσι δύο κράτη, ὧν ἕκαστος νὰ λάβῃ τὸ ἑαυτοῦ. Ἄγνωστον ἂν συνεφώνησαν περὶ τούτου, τοῦτο δὲ μόνον εἶνε γνωστόν, ὅτι μετὰ ἓνα μῆνα ὁ Ὁμέρ-Βρυώνης, τῆς βένης, ὠνομάσθη ὑπὸ τοῦ Σουλτάνου ἀπ' εὐθείας πασᾶς τριῶν τουγιάων. Οὕτω δὲ παραδόξως ἀυψωθείς προσεκάλεσε τοὺς Ἀλβανοὺς, μεθ' ὧν εἰς Ἄρταν εἶχον συνέλθει, κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Ὀδυσσεῖος, καὶ τοῖς εἶπεν ὅτι θεωρεῖ τὰ λεχθέντα

(1) Γὰρ πληροφορίας ταύτας ὀφείλω εἰς τὸν σεβάσιμον Κύρ. Ἀθ. Λοιδορικήν, ἰδιαιτέρον γραμματέα τοῦ Ἀλῆ, καθὼς καὶ εἰς τοὺς φίλους μου Εὐαγγέλην Κοντογιάννην, Ἀθανάσιον Ἰσκού, καὶ τὴν ἐνταῦθα διαμένοντα, ὡς ἐξῆρστον, διάσημον Ἀλβανὸν Καπλάνβην, ἀπόγονον τοῦ περιφήμου Ἄγου Μουχουρδάρη.

ὡς μὴ λεχθέντα, ὀρκισθεὶς ἅμα, ὅτι εἰς οὐδένα θέλει εἶπει τι περὶ τούτων. Ὁ φιλόδοξος Βρυώνης εἶχεν ἐξασφαλισθῆ διὰ τοῦ νέου τίτλου, οἱ ἐπιλοιποὶ ὅμως συμπατριῶται αὐτοῦ, πιστοὶ εἰς τὸν λόγον των, ὑπεσχέθησαν ὅτι θέλουσιν ἐκτελέσει τὰ συμφωνηθέντα, καὶ διὰ νέων συνυποσχετικῶν ἐγγράφων ἐκύρωσαν τὴν ὁμολογίαν των. (1)

Ἀφοῦ δ' οὕτως ἐκ μέρους τῶν Ἀλθανῶν ὁπωσὺν ἐξησφαλισθῆ ὁ Ὀδυσσεὺς, μετέβη περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1821 εἰς Λευκάδα καὶ Παξοὺς, ὅπου εὐρὼν διαφόρους ὄπλαρχηγούς τῆς Στερεᾶς καὶ τῆς Πελοποννήσου, τοῖς ἐξηγήθη τὰ συμφωνηθέντα, προτρέπων ἵνα σπεύσωσι πρὸς γενικὴν ἐπανάστασιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Αὐτὸς δὲ, περὶ τὰ μέσα Μαρτίου, ἀγνώριστος ἐκ Παξῶν μετέβη εἰς Πελοπόννησον, καὶ συνεννοηθεὶς μετὰ τῶν προκρίτων ἀπῆλθεν εἰς Βοιωτίαν, ὅπου εὐρὼν τὸν Διάκον καὶ Πανουργιὰν τοὺς προέτρεψεν ἵνα ταχύνωσι τὴν ἐπανάστασιν, καὶ μὴ εἴπωσι τι περὶ τῆς ἐλεύσεώς του. Δι' ἐπιστολῶν, εἰς ἃς δὲν σημειοῦται ὅμως, καὶ ὁ τρόπος ἀφ' οὗ ἐστέλλοντο, προέτρεψε τοὺς ἰσχύοντας φίλους του, καὶ ἰδίως τοὺς ἐν Σαλόνις καὶ ἐν Γαλαξειδίῳ ἵν' ἀρπάσωσι τὰ ὅπλα. Ἐκείθεν μετέβη εἰς Λαοιδά, Ἀκαρνανίαν καὶ Εὐρυτανίαν, φανερόν μοι μόνον εἰς τοὺς ἀποκλειστικούς φίλους του, καὶ προτρέπων εἰς ἐπανάστασιν. Ἡ προφύλαξις αὐτῆ τοῦ συνετοῦ Ὀδυσσεὺς διπλοῦν εἶχε σκοπὸν· πρῶτον μὲν νὰ ἐνοχοποιήσῃ τοὺς πάντας ἵνα ἐξ ἀνάγκης λάθωσι τὰ ὅπλα, καὶ δευτέρον ἵν', ἀμέτοχος ἐπιτηρῆ τὰ πρῶτα κινήματα, καὶ οὕτως ἐπισκοπῶν, δράμῃ ὅπου σπουδαία καθίστατο ἡ παρουσία, καὶ ὁ στρατηγικὸς αὐτοῦ νοῦς.

Ὅταν ὁ Ὁμέρ-Βρυώνης καὶ ὁ Κιοσσέ-Μεχμέτης, ἐπὶ κεφαλῆς πολλῶν χιλιάδων Ἀλθανῶν ἐφθασαν εἰς Ζητούνιον, ὁ Ἀθανάσιος Διάκος καὶ ὁ ἐπίσκοπος τῶν Σαλόνων Ἡσαΐας ὤρμησαν εἰς Θερμοπύλας πρὸς ἀναχαίτισιν τῶν βαρβαρικοῦ χειμαρῶ. Κατὰ παράδοξον δὲ σύμπτωσιν τὰ δύο πρωτότεια τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀγῶνος, ἦσαν δύο καλόγηροι. Ὁ

Ὁμέρ-Βρυώνης, μετὰ τὴν ἐν Ἀλαμάνῃ νίκην πληροφορηθεὶς, ὅτι ὁ Ὀδυσσεὺς εὐρίσκετο εἰς Εὐρυτανίαν, τῷ ἔγραψεν ἀγγέλλων τὸν θάνατον τοῦ Διακίου καὶ τοῦ Ἡσαΐα, προτρέπων ἵνα ἔλθῃ ὅπως ἀπὸ κοινου κατασβέσωσι τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν. Ὁ Ὀδυσσεὺς, ὡς ἀστραπῆ, κατήλθεν εἰς Γραβιάν, ὅπου εὐρὼν τὰ ἔντρομα λείψανα τοῦ στρατοῦ τοῦ Διακίου, τοὺς ἐνεθάβρυνε, καὶ γράψας εἰς τὸν Βρυώνην, ἐκ Καρπενησίου δῆθεν, ὅτι ὄσον οὐπω καταφθάσει εἰς βοήθειάν του, ἐκλείσθη μετὰ 100 γενναίων εἰς τὸ Χάνι, ὅπου εὐτυχέστερος τοῦ Λεωνίδου, οὐ μόνον χιλιάδας βαρβαρῶν ἀφῆκε νεκροὺς, ἀλλὰ καὶ ἐκ μέσου τοῦ μυριαριθμοῦ στρατοπέδου διῆλθε σῶος, ἀπολέσας μόνον δύο, τὸν Καπλάνην καὶ τὸν Σεφέρην. Ἡ δαφνοστεφής ἐκείνη νίκη ἔσωσε τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἔθηκε τὸν ἀκρογωνιαῖον λίθον τοῦ τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας οἰκοδομήματος· διότι ἂν ὁ Ὁμέρ-Βρυώνης, ἀκωλύτως διήρχετο τὰς νέας Θερμοπύλας, μετὰ τὸ ἀτύχημα μάλιστα τῆς Ἀλαμάνας, τίς δύναται, εὐσυνειδήτως κρίνων, νὰ μὴ ὁμολογήσῃ, ὅτι ὁ Ἑλληνικὸς ἀγὼν κατεστρέφετο, ἀφοῦ μάλιστα εἰς τὸ περισσότερον μέρος τῆς Ἑλλάδος ἐκυμάτιζεν εἰσέτι ἡ ἡμισέληνος;

Μετὰ τὴν μάχην τῆς Γραβιάς, ὁ Ὀδυσσεὺς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν συνελθόντων ὄπλαρχηγῶν ὠχυρώθη πλησίον τῆς Βουδουνίτισης εἰς θέσιν Καστρακί, ὅθεν ὁ Ὁμέρης ἐμελλεν ἵνα διέλθῃ τίς ἡδύνατο νὰ μὴ ἐλπίζῃ περὶ τελείας καταστροφῆς τοῦ ἐν Γραβιά δεκατισθέντος καὶ κατατρομαχθέντος Ἀλθανικοῦ στρατοῦ ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσεὺς, διοικοῦντος οὐχὶ πλέον ἑκατὸν, ἀλλὰ τέσσαρας περίπου χιλιάδας ἐμπειροπολέμων Στερεοελλαδιτῶν; Βάσκανος ὅμως δαίμων ἐφθόνησε τὴν διαγελωσαν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν. Οἱ προὔχοντες τῆς Λεβαδείας, οἵτινες ἀπ' ἀρχῆς ὠρκίσθησαν τὴν ἐξόντωσιν τοῦ Ὀδυσσεὺς, ἐπεμψαν μυστικῶς διὰ τινος ἐκ τοῦ χωρίου Κυριακίου πρὸς τὸν ἐν Καστρακίῳ ὄπλαρχηγὸν Μποῦσγον ἐπιστολὴν προτρέποντες ἵνα, ὠφελούμενος τῆς ἐπελευσομένης μεταξὺ Τούρκων καὶ Ἑλλήνων συμπλοκῆς, δολοφονήσῃ τὸν Ὀδυσσεά, ὑποσχόμενοι αὐτῷ τὴν ἀρχηγίαν πάσης τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος. Ὁ φιλύποπος Ὀδυσσεὺς συνέλαβε τὸν γράμματοφόρον, καὶ ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν κατελήφθη ὑπὸ παραφόρου ἀγανακτικῆς παραχαρῆμα δὲ διέταξε τὴν διάλυσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοπέδου. Ὅτε δὲ ὁ Δυοβουνιώτης καὶ ὁ Μητρόπουλος παρ' ἐλπίδα ἔμαθον τὰ γινόμενα, μετέβησαν ἵνα μάθωσι τὰ διατρέχοντα. Ὁ Ὀδυσσεὺς ἀφορίζων ἐκ λύσεως, τοῖς ἀνέγνωσε τὴν ἐπι-

(1) Συνέτεινε δὲ πρὸς παραδοξὴν τοῦ σχεδίου, καὶ τὸ ἔξης: Ὁ Μουχουρδάρης Μποῦτσης, εἰς τῶν μάλα ὑπὸ τῶν Ἀλθανῶν ἀγαπωμένων, ἀκούσας ἐκ τοῦ παραθύρου καλλίφωνόν τινα Γκέκκιν τραγοῦδόντα παθητικώτατα Ἀλθανικόν τι ἄσμα, δι' οὗ ἠλέγγετο ἡ πρὸς τὸν Ἄλῆν ἀπιστία τῶν Ἀλθανῶν σωματάρχων, παράδοξως συγκινηθεὶς ἔμεινε κεραινόπληκτος, ἀναφωνῶν « ἄ γ' ! π α τ ἔ ρ α μ ο υ Ἀ λ ῆ ! μ' ἔ κ α μ ε ς μ ε γ ἄ λ ο ν ἄ ν θ ρ ω π ο ν, κ αὶ τ ὠ ρ α ν ἄ μ ῆ ν μ π ο ρ ῶ ν ἄ ξ ε π λ ε ρ ῶ σ α τ ὸ ψ ω μ ῖ σ ο υ. » Τὸ γεγονός ταῦτα συνεκίνησεν ὑπὲρ τοῦ Ἀλῆ πάντας τοὺς Ἀλθανούς.

στολὴν λέγων· «οἱ ἀχάριστοι! ἐγὼ σκοτόνομαι δι' αὐτοὺς, καὶ αὐτοὶ ἔτσι μὲ ἀνταμείβουν. Γλήγορα γὰρ διαλύθη τὸ στράτευμα. Ἄς ὑπάγη ὁ Βρυώνης εἰς τὴν Λεβαδίαν διὰ τὰ γανώση τὸ μυαλὸ τῶν κοσμοπασιδῶν.» Ἄπαντες οἱ παρευρεθέντες ὄπλαρχηγοί, κατιδόντες τὸ δίκαιον τῆς παραφορᾶς του, οὐ μόνον δὲν ἀντέτειναν, ἀλλ' ἐπέσπευσαν τὴν διάλυσιν, καταρῶμενοι τοὺς προδότας. Ὁ Ὀδυσσεὺς φεύγων ἔγραψεν εἰς τὸν Βρυώνην, ὅτι ἔλα τὰ ἄλλα μέρη τῶ εἶνε ἐμποδισμένα, καὶ μόνον ἐλευθέραν τὴν εἰς Λεβαδίαν εἰσοδὸν τῶ ἀφίει. Ὁμολογητέον, ὅτι διὰ τὴν κατὰ τὴν κρίσιμον ἐκείνην περίστασιν ἀφρονα ταύτην διαγωγὴν τοῦ Ὀδυσσεύς ἐκινδύνευσεν ἡ ἑλληνικὴ ἐπανάστασις· ἀλλ' ὁ αὐστηρῶς ἐπικρίνων αὐτὸν θέλει ἀναμφιβόλως λάβει ὑπ' ὄψιν τὸ δυσχερὲς τῆς θέσεώς του, τὴν παρελθούσαν ἀνατροφὴν του, καὶ τὸ μὴ ὄριμον τῆς ἡλικίας του.

Κ. ΣΑΘΑΣ.

(Τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχὲς φυλλάδιον).

ΔΥΟ ΕΛΛΗΝΕΣ ΕΙΣ ΤΑ ΛΟΥΤΡΑ ΤΟΥ ΒΑΔΕΜ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ.

Α'.

ΗΜΕΡΑ ὠραία, ἐν μηνὶ Δεκεμβρίῳ, εἰς τὰς βορείας ταύτας χώρας, μὲ ἥλιον φωτοβόλον, βεβαίως δὲν εἶναι πρᾶγμα σύνθησις.

Ἡ ἡμέρα λοιπὸν ἦτον ὠραία, καὶ ἐξῆλθον ἴνα μικρὸν περιπατήσω. Καθ' ὁδὸν ἀπήντησα τὸν φίλον Ἀνθοκλέα Ἀνθυλίδην, ὃν πρὸ μηνῶν εἰς Βουκουρέστιον λείποντα δὲν εἶχον ἰδεῖ. Τῶ ἔσφιγξα τὴν χεῖρα εὐχαρίστως, καὶ ἤρχισαμεν πάραυτα συνομιλίαν πρὸς τὰ ἐμπρὸς βηματίζοντες.

— Καὶ πότε ἦλθες, Ἀνθοκλεῖς; — Τὴν προῖταν τῆς χθές. — Καὶ πῶς δὲν σὲ εἶδον; — Μέχρι τῶν τεσσάρων μετὰ μεσημβρίαν, φίλτατε, ἐκοιμώμην ὑπνον βαρὺν, ὡς κατακεκοπιακῶς ἐκ τοῦ δρόμου· γνωρίζεις πόσον οἱ δρόμοι εἰς τὸ ἔσωτερικὸν εἶναι ἄθλιοι. — Καὶ πῶς διῆλθες τὴν ἐσπέραν; — Ὁ φίλος Πέτρος, Γ . . . μ' ὠδήγησεν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς Κυρίας Ρ . . . ὅπου κυρεῖται πολλὰ καὶ δεσποινίδες ἦσαν συνηθροισμένα. ἤρχισαν ἀμέσως νὰ μ' ἐρωτῶσι περὶ τοῦ ταξιδίου μου, περὶ τῶν ἐντυπώσεων, ἃς οἱ τόποι, οὐς εἶδον, μ' ἀφήκαν, καὶ ἀφήσασαι πᾶσαν ἄλλην διασκέδασιν μὲ περιεκύκλωσαν, ὡς φρούριον μὲ πολιώρησαν, καὶ βλέπουσάί με γλυκῶ, ἀπῆτουν ταχεῖαν πα-

ράδοσιν. Ἀντέστης ποτὲ εἰς παρακλήσεις θωπευτικὰς ὠραίων κυριῶν; τὸ νομίζω ἀδύνατον. Ἀπεφάσισα νὰ ταῖς διηγηθῶ τί' ἀλλὰ ποῖον; Μ' ἐξήτουν ἀνέκδοτα τῆς Βιέννης, τοῦ Βάδεμ — Βάδεμ, τῶν Παρισίων. — Τί; ἦσο εἰς ὅλα ταῦτα τὰ μέρη; — Καὶ ἐγὼ τὸ ἀγνώω, φίλε· εἶπον φαίνεται πολλοὶ ὅτι ἤμην. Εὐρισκόμην εἰς μεγάλην ἀμυχανίαν, ὅτε ἰδέα τις αἰφνίδιος, ὡς ἀστραπὴ, μοι ἦλθε, καὶ ἤρχισα ἀστειοτάτην, κατ' ἐμὲ, διήγησιν, ἣτις οὐχὶ εὐκόλως μ' ἐξέβαλε τῆς σχολιαζῶν ὁδοῦ, εἰς ἣν μὲ ὠθουν αἱ γλυκεῖαι ἐρωτήσεις στομάτων γλυκυτάτων. — Ἀναμφιβόλως θὰ διηγήθῃς κατὰ τὸν συμβάντων σου εἰς Βουκουρέστιον . . . εἶπον ἐγὼ ὑπογελῶν. — Ὄχι, ἄλλοτε θὰ σοὶ διηγηθῶ τὴν ἱστορίαν μου, καὶ στοιχηματίζω τὸ βασιλείον τῆς Σιάμ, ὅτι θὰ γελάσης πολὺ, πολὺ. — Καὶ διατί ὄχι τώρα; ἔχομεν τόσας ὥρας ἐλευθέρας· ἠγέρθη ἡ περιέργειά μου. Πάντοτε ἤθελες ἀπαντήσῃ εἰς τὰς τόσας περὶ τοῦ ταξιδίου σου ἐρωτήσεις μου. Εἶπέ, καὶ ἂν ἡ διήγησίς σου ἦναι μακρὰ, δυνάμεθα κάλλιστα παρ' ἐμοὶ ν' ἀναβῶμεν, καὶ μὲ τέτοιον θερμαινόμενοι, σὺ μὲν τὴν ἱστορίαν σου νὰ ἐξακολουθήσῃς διὰ τοῦ χρυσοῦ στόματός σου, ἐγὼ δὲ προσεκτικώτατα νὰ σ' ἀκροασθῶ, περιχαρὴς ὅλος, ὅτε μετὰ τοσοῦτους μῆνας σ' ἐπαναβλέπω δροσερὸν, ὑγιᾶ καὶ πάντοτε γελῶντα. — Δὲν θέλω νὰ σὲ δυσχερῆσθω. Θὰ σοὶ διηγηθῶ ὅσα καὶ ὅπως διηγήθην. Ὡς δὲν μὲ διέκοψαν, δὲν θέλω νὰ μὲ διακόψῃς· ἐὰν σοὶ ἔρχεται γέλωσ, θὰ σταματῶ ὅπως εἰς ἰσορροπίαν ἐκ νέου ἔλθῃς καὶ δυνηθῇς ἡσύχως νὰ μὲ ἀκούῃς. Ἄκουτον λοιπὸν καὶ μὴ πρόσχε εἰς τὴν ἀνεπιτηδευτικότητα τοῦ λέγοντος. Ἴσως δὲν σοὶ τὰ εἶπω καλῶς, ὡς χθές· εἶναι δευτέρα ἐκδοσις, καὶ ὡς δὲν ἀγνοεῖς, αἱ δευτέραι ἐκδόσεις οὐχὶ ὡς αἱ πρώται βλέπουσι καθαρῶς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Ἐν τούτοις καπνίζεις ἐν πούρον; εἶναι ἀπὸ τὰ καλὰ, τὰ ἠγόρασα ἀπὸ τὸ Passage Roumain.

Καὶ ἀναφθέντων τῶν σιγάρων, ὁ Ἀνθοκλεῖς μειδιῶν καὶ τρίβων τὰς χεῖρας ἤρχισεν οὕτω.

— Λοιπὸν, φίλτατε, εἰς τὰς ἐνστάσεις τῶν κυριῶν ἐνδίδων ἤρχισα τὴν ἱστορίαν μου, ὡς πρόλογον εἰπὼν. — Κυρίαί, εἶναι κολακευτικώτατον δι' ἐμὲ τὸ ν' ἀπαιτεῖτε τοσοῦτῳ χαριέντως νὰ σὰς διηγηθῶ τί τῶν τοῦ ταξιδίου μου καὶ ἐγνωμονῶ ὑμῖν πολὺ. Ἐν τούτοις προλαμβάνω νὰ σὰς εἶπω, ὅτι ἂν ἡ διήγησίς μου ὑπάρξῃ κατὰ τι ἐλαφρὰ, ἐλευθέρον ἀέρα ἀναπνεύουσα, τὴν φύσιν